

Since 1893

SPRAWOZDANIE
na temat informacji niefinansowych
Grupy Kapitałowej URSUS
za rok 2019

(za okres od 1 stycznia 2019r. do 31 grudnia 2019r.)

Spis treści

1. WSTĘP.....	3
2. OBSZAR ZARZĄDCZY	3
2a. Model biznesowy i strategia Grupy Kapitałowej URSUS	3
2b. Ład zarządczy	5
2c. Zarządzanie etyką	8
3. OBSZAR ŚRODOWISKOWY	8
3a. Decyzje i pozwolenia	9
3b. Materiały i surowce.....	11
3c. Media i paliwa	13
3d. Gospodarka wodno-ściekowa	14
3e. Bioróżnorodność.....	15
3f. Emisje do atmosfery	15
3g. Odpady	17
3h. Aspekty klimatyczne	19
4. OBSZAR SPOŁECZNY I PRACOWNICZY	20
4a. Kwestie pracownicze	20
4b. Rozwój i edukacja	21
4c. Bezpieczeństwo i higiena pracy	22
4d. Bezpieczeństwo produktów i konsumentów	23
4e. Zarządzanie różnorodnością	24
4f. Kwestie społeczne	24
4g. Poszanowanie praw człowieka i przeciwdziałanie korupcji	24
5. KLUCZOWE NIEFINANSOWE WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI.....	25

1. WSTĘP

Niniejsze sprawozdanie obejmuje informacje niefinansowe dotyczące Grupy Kapitałowej URSUS za okres od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. i stanowi integralny element raportów rocznych za 2019 rok. Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 55 ust. 2b w związku z art. 49b ust. 2-8 Ustawy o rachunkowości. Sprawozdanie z informacji niefinansowych uwzględnia obszary istotne dla działalności Grupy URSUS. Przedstawione zostają informacje niefinansowe w zakresie, w jakim są one niezbędne dla oceny rozwoju, wyników i sytuacji Grupy Kapitałowej URSUS oraz wpływu jej działalności na zagadnienia, o których mowa w art. 49b ust. 2 pkt 3 Ustawy o rachunkowości. Emitent nie jest zobowiązany przy tym do sporządzenia oświadczenia/sprawozdania niefinansowego dotyczącego wyłącznie Jednostki Dominującej.

Niniejsze sprawozdanie sporządzone zostało zgodnie ze Standardem Informacji Niefinansowych (SIN), z zastrzeżeniem konieczności dostosowania ujawnień w ramach poszczególnych wskaźników do rozwiązań organizacyjnych i korporacyjnych funkcjonujących w ramach Spółki oraz Grupy Kapitałowej, jak również ograniczeń kadrowych wynikających z bieżącej sytuacji operacyjnej, a także ograniczeniami związanymi z faktem, iż sprawozdanie zostało sporządzane w okresie epidemii COVID-19. Powyższe skutkowało brakiem możliwości odniesienia się do niektórych spośród wskaźników SIN. Niemniej w oświadczeniu na temat informacji niefinansowych nie pominięto informacji, które mogłyby mieć istotny wpływ na rzetelność opisu wpływu na zagadnienia społeczne, pracownicze, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka oraz przeciwdziałania korupcji.

2. OBSZAR ZARZĄDCZY

2a. Model biznesowy i strategia Grupy Kapitałowej URSUS

W skład Grupy Kapitałowej na dzień 31.12.2019 r. wchodziły następujące spółki:

1. URSUS S.A. w restrukturyzacji (jednostka dominująca),
2. URSUS BUS S.A. (jednostka zależna, w której Emitent posiada 100% akcji),
3. URSUS Dystrybucja sp. z o.o. (jednostka zależna, w której Emitent posiada 64% udziałów),
4. URSUS sp. z o.o. (jednostka zależna, w której Emitent posiada 100% udziałów),
5. Nowe Technologie Przemysłowe Sp. z o.o. (jednostka stowarzyszona, udział pośredni).

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego miało miejsce połączenie URSUS S.A. z URSUS BUS S.A. (połączenie przez przejęcie).

Grupa Kapitałowa URSUS prowadzi działalność w zakresie produkcji i sprzedaży ciągników i maszyn dla rolnictwa oraz innowacyjnych środków transportu, m. in. autobusów, trolejbusów i pojazdów elektrycznych.

Spółka URSUS S.A. jest producentem maszyn i urządzeń dla rolnictwa takich jak: ciągniki rolnicze, prasy zwijające, rozrzutniki nawozów, przyczepy do ciągników, ładowacze czołowe, maszyny do zbioru i transportu sianokiszonki, maszyny do rozdrabniania

i brykietowania słomy oraz koparko-ładowarki i ładowacze chwytakowe. Spółka posiadała na koniec 2019 roku zakład główny w Lublinie oraz dwie Dywizje Produkcyjne Spółki w Dobrym Mieście k. Olsztyna i Opalenicy k. Poznania. Po zakończeniu okresu sprawozdawczego Dywizja w Opalenicy została sprzedana.

Spółka została wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego na mocy postanowienia z dnia 23 maja 2001 r.

Główna działalność Spółki to produkcja maszyn rolniczych, wg PKD (2007) - 28.3 - Produkcja maszyn dla rolnictwa i leśnictwa.

Od 2007 roku akcje Spółki są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Zgodnie z podziałem sektorowym stosowanym przez GPW, spółka jest zaliczana do sektora środki transportu (wcześniej zaliczana była do sektora elektromaszynowego).

Powstanie w 2015 roku spółki URSUS BUS S.A. było wynikiem realizacji strategii Zarządu Emitenta w zakresie zwiększenia aktywności marki URSUS na rynku autobusów, trolejbusów i autobusów elektrycznych. Po zakończeniu okresu sprawozdawczego miało miejsce połączenie URSUS S.A. z URSUS BUS S.A. Połączenie nastąpiło poprzez przeniesienie całego majątku URSUS BUS S.A. na Emitenta, bez podwyższania kapitału zakładowego. Emitent po połączeniu będzie kontynuował działalność własną, a także będzie prowadził działalność w zakresie produkcji autobusów i trolejbusów, w oparciu o skonsolidowane po połączeniu zasoby, wiedzę i doświadczenie. Emitent dąży do jak najszybszego osiągnięcia synergii i dalszej restrukturyzacji grupy URSUS, a także realizacji jej założeń, które obejmują ochronę słusznych interesów wierzycieli oraz akcjonariuszy, a także samego Emitenta.

Spółka URSUS Dystrybucja sp. z o.o. w restrukturyzacji jest wyłącznym dealerem ciągników i maszyn rolniczych sygnowanych marką URSUS na przeważającym terenie kraju, a jej oferta jest uzupełniana o wyroby innych producentów maszyn rolniczych oraz części zamienne. W roku 2020 planowane jest połączenie URSUS S.A. ze Spółką URSUS Dystrybucja Sp. z o.o. (połączenie przez przejęcie).

Planowane jest, iż istniejąca od 2016 r. Spółka URSUS Sp. z o.o. zajmie się sprzedażą hurtową maszyn i urządzeń rolniczych natomiast w 2019 roku podmiot ten nie prowadził działalności operacyjnej.

Nowe Technologie Przemysłowe Sp. z o.o. nie prowadziła działalności operacyjnej w 2019 roku.

W dniu 7 listopada 2018 r. Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku IX Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych wydał postanowienie o otwarciu przyspieszonego postępowania układowego wobec Spółki. Decyzję o złożeniu wniosku o otwarcie przyspieszonego postępowania układowego Zarząd URSUS S.A. podjął, kierując się potrzebą ochrony praw i interesów Spółki, akcjonariuszy, wierzycieli, dostawców i kooperantów, a także pracowników.

Po wydaniu w dniu 16 sierpnia 2019r. przez Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku postanowienia o umorzeniu przyspieszonego postępowania wobec

URSUS S.A., Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna (PKO BP) oraz Getin Noble Bank S.A. złożyły przyspieszone wnioski o ogłoszenie upadłości URSUS S.A. Ww. wnioski nie zostały jeszcze rozpoznane, a wobec Spółki otwarto nowe PPU – w dniu 19 lutego 2020 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie (spółka zmieniła siedzibę) otworzył wobec Spółki przyspieszone postępowanie układowe.

Celem Zarządu URSUS S.A. w restrukturyzacji jest przywrócenie świetności marce URSUS - jednej z najstarszych polskich marek. W ramach przyjętej i realizowanej strategii uzdrowienia biznesu, skupiającej się na rozwoju i sprzedaży rentownych produktów, odbudowywana jest pozycja marki w kraju i prowadzona efektywna ekspansja zagraniczna. Dzięki tym działaniom Spółka jest w stanie generować przepływy operacyjne, które w pierwszej kolejności posłużą zaspokojeniu wierzycieli, a w kolejnym pozwolą powrócić do realizacji projektów rozwojowych.

Strategia URSUS S.A. w restrukturyzacji obejmuje rozliczenie zobowiązań układowych i pozaukładowych, dezinwestycje w majątku i aktywach, centralizację produkcji ograniczonego i rentownego asortymentu, kontynuację projektu tanzańskiego przy założeniu zmiany typu produkowanych ciągników, optymalizację zatrudnienia adekwatną do nowych uwarunkowań strategicznych oraz optymalizację kosztów stałych, a także zaprzestanie kontynuowania prac badawczo-rozwojowych, co do których z uwagi na zmianę uwarunkowań Spółka nie będzie mogła osiągnąć oczekiwanych korzyści w przyszłości.

URSUS S.A. w restrukturyzacji opiera swoją politykę handlową na dwóch filarach tj. produkcji własnej i kooperacji, dzięki czemu sukcesywnie rozwija ofertę produktową i zmienia asortyment na dostosowany do oczekiwań polskiego i zagranicznego rynku. Tym samym Spółka odbudowuje kontakty i relacje z partnerami handlowymi, a także pozyskuje nowych odbiorców.

2b. Ład zarządczy

URSUS S.A. i Grupa Kapitałowa URSUS nie mają wyodrębnionej polityki zarządzania aspektami niefinansowymi (społecznymi, środowiskowymi). Grupa przestrzega obowiązujących przepisów prawa i regulacji w obszarze społeczno-środowiskowym, stosuje się do dobrych praktyk rynkowych i przestrzega norm ISO:9001. Normy ISO jak również towarzyszące im wewnętrzne regulacje o charakterze wykonawczym mają na celu zapewnienie należytej staranności w poszczególnych obszarach działalności. Opis dodatkowych działań mających na celu wykazanie należytej staranności w toku realizacji działań operacyjnych zamieszczono w kolejnych punktach niniejszego oświadczenia.

Spółka URSUS S.A. w restrukturyzacji przestrzega zasad zawartych w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016” (stanowiącym załącznik do Uchwały nr 26/1413/2015 Rady Nadzorczej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z dnia 13 października 2015 r., obowiązującym od dnia 1 stycznia 2016r. Odstąpienia od postanowień zbioru zasad Ładu Korporacyjnego są szczegółowo opisane w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej za 2019 rok.

Zarządy Spółek Grupy URSUS odpowiedzialne są za system kontroli wewnętrznej i jego skuteczność w procesie sporządzania sprawozdań finansowych i raportów okresowych

przygotowywanych i publikowanych zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa.

Audytorem Spółki wybranym przez Radę Nadzorczą uchwałami Rady Nadzorczej z dnia 2 sierpnia 2019 roku do przeprowadzenia przeglądów i badań sprawozdań finansowych za lata obrotowe 2019 i 2020 jest firma Misters Audytors Adviser Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy pod nr 0000375656 oraz wpisaną przez Krajową Izbę Biegłych Rewidentów na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem ewidencyjnym 3704.

W Spółce URSUS S.A. w restrukturyzacji oraz w Grupie URSUS funkcjonuje certyfikowany System Zarządzania Jakością, zgodny z międzynarodowym standardem ISO 9001:2015. Jest on kontynuacją kolejnych jego wersji, od czasu otrzymania przez spółkę pierwszej certyfikacji w marcu 2000 r. Jego zakresem objęte jest „Projektowanie, produkcja, dystrybucja i serwis ciągników rolniczych, maszyn i urządzeń dla rolnictwa, leśnictwa, budownictwa, linii do produkcji paliw odnawialnych oraz sprzedaż części zamiennych”.

Certyfikacja obejmuje trzy zakłady produkcyjne Spółki zlokalizowane w Lublinie, Dobrym Mieście oraz funkcjonujący jeszcze w 2019 roku zakład w Opalenicy. Utrzymywana ciągłość zarządzania jakością według nowoczesnych międzynarodowych standardów to efekt wieloletniej współpracy z firmą certyfikującą DNV GL.

Spółki z Grupy URSUS, stosując te same standardy zarządzania, które stosują jego partnerzy biznesowi, może w szybkim czasie uzgadniać zasady współpracy przy nawiązywaniu nowych kontaktów handlowych z podmiotami zarówno krajowymi, jak i międzynarodowymi, co przynosi obustronne korzyści i pozwala produkować wyroby o najwyższych walorach jakościowych i użytkowych, spełniających potrzeby i oczekiwania Klientów.

W spółkach Grupy URSUS funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, prowadzony w formie:

- a) kontroli funkcjonalnej sprawowanej przez Zarząd, Dyrektorów, Dyrektorów Pionów, Pełnomocników i Kierowników,
- b) kontroli instytucjonalnej sprawowanej przez wydzielone specjalistyczne stanowiska i osoby, tj. Pełnomocnika ds. ISO w zakresie zgodności z Systemem Zarządzania Jakością, Dyrektora Pionu Wsparcia oraz inne osoby wyznaczone przez Prezesa, Wiceprezesów lub pozostałych Dyrektorów Pionów.

Audyt wewnętrzny obejmuje sprawdzenie i weryfikację procesów, dokumentacji oraz zadań wykonywanych przez poszczególne komórki organizacyjne Spółki. Odbywa się on zgodnie z corocznym harmonogramem audytu wewnętrznego, który w sposób ramowy określa zakres kontroli na dany rok kalendarzowy. Głównym jego założeniem jest wszechstronne zbadanie procesów zachodzących w Spółce.

Procedury regulujące system kontroli wewnętrznej nie przewidują specjalnych regulacji odnoszących się do zagadnień niefinansowych.

Grupa URSUS monitoruje w trybie ciągłym wszelkie ryzyka w otoczeniu zewnętrznym i wewnętrznym, które mogą wpłynąć na Emitenta oraz na realizację strategii rozwoju. Dotyczy to w szczególności ryzyk finansowych, regulacyjnych oraz rynkowych. Emitent w sprawozdaniu zarządu z działalności opisuje istotne czynniki ryzyka i zagrożeń, z określeniem, w jakim stopniu Emitent jest na nie narażony.

W Spółkach Grupy URSUS oceniany jest aktualny i przyszły, faktyczny oraz potencjalny wpływ poszczególnych ryzyk na prowadzoną działalność. W oparciu o przeprowadzoną ocenę, dokonywana jest weryfikacja i dostosowanie praktyk zarządczych w ramach odpowiedzi na poszczególne ryzyka.

W ramach badania istotności dokonano identyfikacji ryzyk związanych z obszarami działalności Grupy URSUS. W efekcie badania zidentyfikowano poniższe ryzyka, związane z Emitentem, jego spółkami zależnymi, jego branżą oraz otoczeniem, w którym prowadzą działalność, a także procesem restrukturyzacji, które zostały uznane za istotne. Ryzyka związane z działalnością Grupy Kapitałowej zostały opisane w sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej za 2019 rok.

Poza ryzykami wymienionymi powyżej Emitent identyfikuje następujące ryzyka dotyczące zagadnień z obszaru środowiskowego, społecznego, pracowniczego i związanego z korupcją.

W obszarze środowiskowym:

1. Ryzyko związane ze wzrostem zużycia energii ze źródeł nieodnawialnych.
2. Ryzyko związane jest z wykorzystaniem energii cieplnej z kotłowni własnych lub sieciowych oraz energii elektrycznej.
3. Ryzyko związane z wytwarzaniem odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych w trakcie procesów produkcyjnych
Emitent w działalności produkcyjnej wykorzystuje środki chemiczne, takie jak lakiery, rozpuszczalniki i utwardzacze do farb, a także paliwa płynne (olej napędowy). Pozostałe odpady to materiały poprodukcyjne, np. złom, makulatura, oleje i środki smarne, ścieki.
4. Ryzyko związane z negatywnym wpływem hałasu na środowisko.
5. Procesy produkcyjne związane są z emisją hałasu, który jest wynikiem codziennych zadań produkcyjnych, takich jak wytwarzanie wyrobów (procesy spawania, wykrawania i wypalania blach, montażu wyrobów), składowania materiałów oraz pracy urządzeń (środki transportu, wentylatory itp.).
6. Ryzyko naruszenia regulacji środowiskowych oraz w konsekwencji nałożenia kary lub powstania ryzyka odszkodowania/rekompensat z tego tytułu.

Emitent podejmuje działania mające na celu zachowanie pełnej zgodności z poszczególnymi wymaganiami wyrażone m.in. w stosowaniu wewnętrznych instrukcji i procedur dedykowanych obszarowi środowiskowemu.

W obszarze społecznym i pracowniczym:

1. Ryzyko rotacji/utruty kluczowego personelu.
2. Ryzyko związane z naruszeniem praw człowieka i/lub przepisów prawa pracy w Grupie oraz przez podmioty współpracujące.
3. Ryzyko związane z nieprzestrzeganiem zasady równych szans dla wszystkich pracowników Spółki.
4. Ryzyko sporu ze społecznościami lokalnymi, ryzyko kryzysu reputacyjnego.

Pomimo trudnej sytuacji finansowej Emitent podejmuje działania mające na celu utrzymanie właściwego poziomu zatrudnienia dla aktualnej oraz oczekiwanej sytuacji operacyjnej Grupy Kapitałowej Emitenta.

W obszarze związanym z działaniami antykorupcyjnymi:

Obszary szczególnie narażone na możliwość wystąpienia incydentów korupcyjnych obejmują obszar zakupów oraz obszar sprzedaży/zamówień. Historycznie istotną część przychodów generowanych przez Grupę Kapitałową pochodziła ze sprzedaży zagranicznej (w tym od kontrahentów z krajów afrykańskich) w finansowanie których zaangażowany był np. Bank Gospodarstwa Krajowego. Powyższe związane było z koniecznością zapewnienia szczególnego nadzoru oraz monitoringu i transparentności w odniesieniu do decyzji poszczególnych jednostek organizacyjnych zaangażowanych w proces ofertowania i realizacji kontraktów czy dostaw w celu minimalizacji ryzyka wystąpienia incydentów korupcyjnych. W tym obszarze funkcjonują jednolite procedury odnoszące się do m.in. zasad sprzedaży, w tym udzielania rabatów, ustalania poziomu kredytu kupieckiego, czy wyboru instytucji finansowej i jej produktów.

W 2019 roku nie zostały nałożone na spółkę zależną kary z tytułu zachowań antykonkurencyjnych lub niezgodności produktu. W 2019 roku nie zostały wszczęte postępowania odnoszące się do powyższych aspektów.

W 2019 roku nie były przeprowadzane na zlecenie spółek z Grupy Emitenta jak również na zlecenie jej kontrahentów audyty związane z obszarami środowiskowym, etycznym oraz społecznym.

2c. Zarządzanie etyką

Etyka jest nieodłącznym elementem tożsamości Grupy URSUS jako przedsiębiorstwa. Zasady etyczne, którymi się kierują spółki, zobowiązują do prowadzenia działalności w sposób uczciwy, we wzajemnym poszanowaniu, zgodnie z wszystkimi przepisami prawa i najwyższymi standardami etycznymi. Przestrzegania tych zasad oczekuje się od wszystkich pracowników podczas kontaktów z klientami, ze społecznością lokalną oraz pomiędzy sobą. Grupa URSUS nie posiada sformalizowanego kodeksu określającego kluczowe zasady etyki i odpowiedzialnego postępowania w biznesie. Zarząd Emitenta dostrzega konieczność unormowania zasad etycznych regulujących postępowanie pracowników wewnątrz Grupy URSUS oraz w relacjach z osobami spoza organizacji. Regulacje i określenie zasad etycznych konieczne jest także takich zagadnieniach, jak współpraca z zewnętrznymi podmiotami, praca wewnątrz Grupy URSUS, pomiędzy komórkami organizacyjnymi. Podstawowym jednak zadaniem regulacji jest określenie procedur i zasad pracy nad określonymi zadaniami które mogą rodzić ryzyka naruszenia standardów etycznych. W 2019 roku nie wystąpiły przypadki niezgodności z regulacjami dotyczącymi komunikacji marketingowej.

3. OBSZAR ŚRODOWISKOWY

W związku z przedmiotem prowadzonej działalności Grupa URSUS zobowiązana jest do przestrzegania przepisów prawa z zakresu ochrony środowiska, w tym uzyskania odpowiednich decyzji administracyjnych i uiszczania wymaganych opłat za gospodarcze

korzystanie ze środowiska. Kluczowym priorytetem prowadzonej przez Grupę URSUS działalności jest także przestrzeganie standardów środowiskowych, zarówno określonych w wymaganiach prawnych, jak i poprzez wdrażanie najnowszych rozwiązań technicznych i technologicznych. Potwierdzeniem tego są pozytywne kontrole organów administracji państwowej, jak i spełnianie wewnętrznych wskaźników ograniczających emisje do atmosfery, zużycia wody i energii. Grupa URSUS dokłada wszelkich starań, aby w ramach prowadzonej działalności gospodarczej korzystać ze środowiska zgodnie z obowiązującymi wymogami dotyczącymi ochrony środowiska.

Grupa URSUS dokłada również wszelkich starań, aby na bieżąco należycie wykonywać wszystkie obowiązki wynikające z decyzji administracyjnych do niego adresowanych oraz ponosi stosowne opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska. W roku 2019 do Spółek Grupy URSUS nie zostały skierowane decyzje administracyjne nakładające kary za przekroczenie dopuszczalnych limitów zanieczyszczeń lub brak wymaganych zezwoleń. Wobec Grupy URSUS nie zostały zgłoszone roszczenia osób trzecich z tytułu ochrony środowiska oraz nie zarzucono poważnych naruszeń przepisów dotyczących ochrony środowiska. Wokół nieruchomości Spółek z Grupy URSUS nie zostały ustanowione strefy ograniczonego użytkowania.

Spółki Grupy URSUS nie mają statusu prowadzącego instalacje, których funkcjonowanie wymaga uzyskania pozwolenia zintegrowanego.

W zakresie zarządzania obszarem środowiska naturalnego Grupa URSUS nieustannie dąży do zmniejszenia wpływu, jaki jej działalność wywiera na środowisko naturalne.

Intencją Emitenta pozostaje aby w dłuższej perspektywie czasowej obniżyć zużycie surowców, wody, energii i innych zasobów w rezultacie prowadzonych procesów, a także do zmniejszenia ilości generowanych odpadów co będzie skutkiem podejmowanych indywidualnych inicjatyw w obszarze ochrony środowiska jak również inwestycji w mniej energochłonny park maszynowy oraz technologie produkcyjne.

Realizacja oraz monitorowanie polityki w obszarze środowiskowym stanowi część kompetencji pionów produkcji, logistyki oraz zakupów, które na bieżąco monitorują cele w zakresie środowiska naturalnego.

Wpływ na środowisko Spółek z Grupy URSUS jest uwzględniany w zakresie wpływu wywieranego na etapie funkcjonowania operacyjnego (produkcji wyrobów), które odbywa się w zakładzie w Lublinie i Dobrym Mieście. W porównaniu do działalności produkcyjnej realizowanej w powyższych zakładach pozostała działalność Grupy Emitenta (tj. np. w obszarze dystrybucji) nie wywiera istotnego wpływu na otoczenie zewnętrzne.

Grupa URSUS ma zawarte stosowne umowy z odbiorcami odpadów (np. złom, odpady olejowe, drewno, ścieki) na kompleksowe odbiory i zagospodarowanie odpadów.

3a. Decyzje i pozwolenia

W poniższej tabeli przedstawiono decyzje związane z korzystaniem ze środowiska przez URSUS S.A. w restrukturyzacji. Poza wskazanymi poniżej nie są wymagane inne decyzje

administracyjne (koncesje, zezwolenia, pozwolenia, itp.) w związku z korzystaniem ze środowiska naturalnego.

Tabela 1. Zestawienie pozwoleń środowiskowych uzyskanych przez Emitenta

Organ ochrony środowiska	Data i oznaczenie	Przedmiot decyzji	Data ważności pozwolenia
2019			
Zakład w Lublinie			
Prezydent Miasta Lublin	2 grudnia 2016 r.	Pozwolenie na wytwarzanie odpadów na terenie zakładu w Lublinie	30.11.2026
	OŚ-EO.I.6221.24.2016		
Prezydent Miasta Lublin	16 listopada 2016 r.	Pozwolenie na wprowadzanie gazów i płynów do powietrza z terenu zakładu w Lublinie	15.11.2026
	OŚ-OD.II.6225.19.2016		
Prezydent Miasta Lublin	16 stycznia 2013 r.	Pozwolenie wodnoprawne z terenu zakładu w Lublinie	11.01.2023
	OŚ-OŚ.I.6341.1.2013		
Zakład w Dobrym Mieście			
Starosta Olsztyński	21 stycznia 2020 r.	Pozwolenie na wytwarzanie odpadów na terenie Dywizji Produkcji w Dobrym Mieście	21.01.2030
	GŚ-I.6220.4.2019.HSP		
Starosta Olsztyński	3 lipca 2012 r.	Pozwolenie na wprowadzanie gazów i płynów do powietrza z terenu Dywizji Produkcji w Dobrym Mieście	31.12.2019 (proces aktualizacyjny ze względu na pandemię wydłuża się)
	GŚ-II.6224.1.4.2012.KP		
Starosta Olsztyński	26 stycznia 2011 r.	Pobór wody podziemnej w Dywizji Produkcji w Dobrym Mieście	31.12.2030
	GŚ.II./VII/6223/53/8570/2011		
Zakład w Opalenicy*			
Starosta Nowotomyski	11 kwietnia 2011 r.	Pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z terenu Dywizji Produkcji w Opalenicy	29.04.2021
	RŚ.6224.3.2011 20 lutego 2015 RŚ.6224.1.2015		
Starosta Nowotomyski	28 listopada 2012 r.	Pozwolenie na wytwarzanie odpadów na terenie Dywizji Produkcji	12.12.2022
	RŚ.6220.18.2012		

		w Opalenicy	
Starosta Nowotomyski	3 listopada 2011 r.	Odprowadzanie ścieków z Dywizji Produkcji w Opalenicy	17.11.2021
	RŚ.6341.72.2011		
* na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania zakład w Opalenicy został sprzedany			

W 2019 r. nie zostały nałożone na podmioty z Grupy Kapitałowej kary z tytułu naruszenia przepisów środowiskowych.

W 2019 roku nie wystąpiły straty środowiskowe jak również awarie ze skutkiem środowiskowym.

3b. Materiały i surowce

Spółka URSUS S.A. w restrukturyzacji w 2019 roku posiadała trzy zakłady produkcyjne zlokalizowane w Lublinie (obejmujący działalność URSUS S.A. i URSUS BUS S.A.), Dobrym Mieście k. Olsztyna oraz Opalenicy k. Poznania, na terenie których prowadzone są procesy technologiczne, w których od materiałów podstawowych (takich, jak blacha i profile stalowe) przechodzi się do gotowego wyrobu. Procesy te obejmują obróbkę plastyczną, mechaniczną, spawanie, montaż oraz lakierowanie wyrobów.

Do produkcji wyrobów Spółka URSUS S.A. w restrukturyzacji wykorzystuje głównie następujące surowce i materiały:

- stal, w tym: blachy, rury, kształtowniki, ceowniki, profile
- materiały lakiernicze : farby lakiery
- wyroby gumowe : koła, odbojniki, węże
- wyrobu z tworzyw sztucznych, laminatów; osłony, przewody
- odlewy
- silniki
- drut spawalniczy
- smary i oleje
- paliwa

Rodzaje i ilości wybranych surowców/materiałów wykorzystanych do produkcji spółki URSUS S.A. w restrukturyzacji za lata 2017-2019 prezentuje poniższa tabela 2.

Tabela 2. Rodzaje i ilości wybranych surowców i materiałów wykorzystanych do produkcji w podziale na dywizje produkcyjne w latach 2017-2019.

Rodzaj surowca /materiału	Zakład w Lublinie	Zakład w Dobrym Mieście	Zakład w Opalenicy
01.01.2017 - 31.12.2017			
blacha	1240 Mg	7273 Mg	6062 Mg
druk spawalniczy	23,2 Mg	27,84 Mg	50,2 Mg
smary i oleje	250,1 Mg	6,1 Mg	1,7 Mg
koła	200 szt	9058 szt	90 szt
materiały lakiernicze	67,91 Mg	80,65 Mg	53,73 Mg
01.01.2018 - 31.12.2018			
blacha	220 Mg	1380 Mg	1464 Mg
druk spawalniczy	4,2 Mg	25,6 Mg	43,5 Mg
smary i oleje	308,8 Mg	2,3 Mg	3,7
koła	3192 szt	835 szt	112 szt
materiały lakiernicze	24,5 Mg	46,4 Mg	37,2 Mg
01.01.2019 - 31.12.2019			
blacha	103 Mg	860 Mg	1590 Mg
druk spawalniczy	1,52 Mg	27,84 Mg	33,4 Mg
smary i oleje	1,3 Mg	2,5 Mg	1,5 Mg
koła	123 szt	759 szt	208 szt
materiały lakiernicze	2,9 Mg	35,8 Mg	45,0 Mg

Zmiana w zużyciu poszczególnych materiałów i surowców w roku 2019 wynikała ze zmniejszenia poziomu produkcji względem poprzednich okresów sprawozdawczych.

Wszelkie nabywane przez Grupę materiały i surowce są legalnego pochodzenia, posiadają wymagane certyfikaty i są zużywane z należytą starannością. Dzięki zastosowaniu najnowszych technologii oraz nowoczesnych maszyn i urządzeń odpowiadających najwyższym standardom w Polsce minimalizowany jest negatywny wpływ na środowisko naturalne.

Z podejmowanych w Grupie działań minimalizujących negatywne oddziaływania na środowisko naturalne należy wymienić:

- maksymalne wykorzystanie materiałów i surowców;
- stosowanie materiałów i surowców najwyższej jakości;
- selektywną zbiórkę powstających odpadów;
- maksymalne wykorzystanie odpadów w miejscu ich powstania.

Grupa URSUS stosuje rozwiązania technologiczne minimalizujące oddziaływania poprzez stosowanie nowoczesnych maszyn i urządzeń, m. in. takich jak:

- centrum obróbcze
- wycinarki laserowe i plazmowe
- nożyce gilotynowe

- krawędziarki numeryczne
- roboty spawalnicze.

Maszyny te są dostosowane do wszystkich norm bezpieczeństwa obowiązujących w UE. Nowoczesne maszyny wchodzące w skład parku maszynowego Grupy posiadają m. in. kurtyny laserowe zabezpieczające przed przypadkowym okaleczeniem operatora oraz pozwalają na znaczne skrócenie i poprawę jakości procesu wytwarzania wyrobów.

Efektom wprowadzenia do procesu produkcji ww. maszyn jest osiągnięcie znaczących korzyści z zakresu ochrony środowiska:

- Zmniejszenie zużycia energii elektrycznej wskutek wyeliminowania z produkcji maszyn energochłonnych
- Mniejszą emisję hałasu wskutek minimalizowania cięcia na prasach hydraulicznych przez cięcia na wypalarni laserowej oraz plazmowej
- Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych z procesów spawalniczych dzięki wykorzystaniu maszyn sterowanych numerycznie do wycinania i kształtowania

3c. Media i paliwa

Dostawa mediów realizowana jest na podstawie umów oraz warunków technicznych określonych przez poszczególnych dostawców.

W celu ograniczenia kosztów ogrzewania hali i laboratorium w zakładzie w Lublinie ogrzewane są promiennikami gazowymi. Z kolei w pomieszczeniach biurowych, dzięki zastosowaniu instalacji grzewczo – chłodzącej inwerterowej, zapewnia się ogrzewanie zimą oraz chłodzenie latem. Pozostała część pomieszczeń biurowych i hale produkcyjne Spółki wykorzystują następujące czynniki grzewcze:

- ciepło technologiczne (dla zakładu zlokalizowanego w Dobrym Mieście)
- węgiel, olej opałowy i gaz ziemny (dla części zakładu zlokalizowanego w Lublinie i Opalenicy).

Informacje na temat mediów oraz paliw wykorzystanych do celów utrzymania produkcji w latach 2017-2019 prezentuje poniższa tabela 3.

Tabela 3. Media i paliwa wykorzystane do utrzymania produkcji w podziale na dywizje produkcyjne w latach 2017-2019 r.

Rodzaj mediów/paliwa	Zakład w Lublinie	Zakład w Dobrym Mieście	Zakład w Opalenicy
01.01.2017 - 31.12.2017			
energia elektryczna	1 570 625 kWh	2 352 500 kWh	1 017 731 kWh
gaz ziemny	17 853 m ³	-	138 m ³
c.o.	10 035 GJ	15 203 GJ	-

węgiel	-	-	60,1 Mg
olej opałowy	-	12 Mg	39,7 Mg

01.01.2018 - 31.12.2018

energia elektryczna	1 681 063 kWh	1 568 849 kWh	860 955 kWh
gaz ziemny	11 604 m ³	-	92,4m ³
c.o	10 515 GJ	12 151 GJ	-
węgiel	-	-	63,1 Mg
olej opałowy	4 Mg	5 Mg	31,9 Mg

01.01.2019 - 31.12.2019

energia elektryczna	705 732 kWh	1 444 782 kWh	734 590 kWh
gaz ziemny	2 147 m ³	-	113,37m ³
c.o	7 359 GJ	4 777 GJ	-
węgiel	-	-	30 Mg
olej opałowy	0,89 Mg	0,5 Mg	31,02 Mg

3d. Gospodarka wodno-ściekowa

Zapotrzebowanie na wodę realizowane jest z sieci wodociągowej oraz z ujęcia własnego (dla zakładu w Dobrym Mieście), do zaspokajania potrzeb produkcyjnych oraz socjalno – bytowych. Na powyższą działalność Spółka posiada wymagane pozwolenie wodnoprawne na pobór wód.

Informacje na temat ilości zużytej wody i ścieków w latach 2017-2019 prezentuje poniższa tabela 4.

Tabela 4. Ilości zużytej przez Emitenta wody i ścieków w podziale na zakłady produkcyjne w latach 2017-2019.

Rodzaj	Zakład w Lublinie	Zakład w Dobrym Mieście	Zakład w Opalenicy
01.01.2017 - 31.12.2017			
Woda i ścieki	2739 m ³	22 351 m ³	2028 m ³
01.01.2018 - 31.12.2018			
Woda i ścieki	3762 m ³	20 936 m ³	2259 m ³
01.01.2019 -31.12.2019			
Woda i ścieki	2 021 m ³	25 520 m ³	3587 m ³

3e. Bioróżnorodność

Zakłady Spółki zlokalizowane są na terenach, które nie stanowią obszarów podlegających szczególnej ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U nr 92, poz. 880 ze zmianami). Są to głównie tereny przemysłowe, z minimalnym występowaniem szaty roślinnej i ubogim składem lokalnej fauny. Dla tych terenów mają zastosowanie standardowe normy czystości powietrza.

Działalność Grupy URSUS, ze względu na charakter i umiejscowienie, nie wpływa negatywnie na liczebność i równowagę gatunków i siedlisk przyrodniczych, jak również nie powoduje żadnych chwilowych ani trwałych zmian w funkcjonowaniu kluczowych czynników ekologicznych.

3f. Emisje do atmosfery

Charakter prowadzonej przez Grupę działalności wiąże się w sposób bezpośredni (procesy produkcyjne, w tym lakierowanie, śrutowanie, spawanie, cięcie plazmowe, hartowanie, diagnostyka pojazdów, spalanie paliw, itp.) oraz pośredni (zużycie energii elektrycznej lub ciepłej) z emisją do atmosfery.

Emisja zanieczyszczeń z poszczególnych zakładów odbywa się na zasadach określonych w wymaganych pozwoleniach.

Rodzaje oraz ilości zanieczyszczeń wyemitowanych w 2019 roku przedstawia poniższa tabela 5.

Tabela 5. Rodzaje i ilości zanieczyszczeń wyemitowanych z uwagi na działalności produkcyjną w 2019 r. w podziale na zakłady produkcyjne

Kod i nazwa zanieczyszczeń		Emisja razem (ilości w kg)		
		Zakład w Lublinie	Zakład w Dobrym Mieście	Zakład w Opalenicy
01.01.2019 - 31.12.2019				
2	aldehydy alifatyczne i ich pochodne	-	0,19	218,00
4	alkohole alifatyczne i ich pochodne	13,00	-	5030,00
6	aminy i ich pochodne	-	-	48,00
17	chrom	-	-	6,00
22	dwutlenek siarki	12,00	-	-
23	dwutlenek węgla	7172,00	-	-
29	ketony i ich pochodne	7,00	-	-
31	kwasy nieorganiczne, ich sole i bezwodniki	8,00	-	-

32	kwasy organiczne, ich związki i pochodne	18,00	5278,00	3143,00
33	mangan	-	-	17,00
38	ołów	-	-	-
41	pierwiastki metaliczne i ich związki	-	-	68,00
53	pyły ze spalania paliw	7,00	-	-
54	pyły pozostałe	10,00	-	358,00
57	substancje organiczne	-	-	-
58	tlenek węgla	68,00	-	71,00
59	tlenki azotu (w przelicz na NO ₂)	125,00	-	57,00
62	węglowodory alifatyczne i ich pochodne	21,00	256,00	-
63	węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne	143,00	11756,00	13982,00
67	związki izocykliczne	-	452,00	-

Obliczenia stanu zanieczyszczeń spowodowane oddziaływaniem na środowisko wykazały, że Grupa spełnia obowiązujące normy w zakresie ochrony powietrza, w związku z czym nie jest prowadzony monitoring przyrodniczy.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Emitent uiszcza opłaty z tytułu korzystania ze środowiska. Wysokość opłat za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela 6.

Tabela 6. Wartość opłat środowiskowych uregulowanych w latach 2017-2019r. w podziale na dywizje produkcyjne

Rodzaj	Zakład w Lublinie	Zakład w Dobrym Mieście	Zakład w Opalenicy
01.01.2017 - 31.12.2017			
opłaty z tytułu korzystania ze środowiska	13 214 PLN	54 880 PLN	38 659 PLN
01.01.2018 - 31.12.2018			
opłaty z tytułu korzystania ze środowiska	7 318 PLN	27 752 PLN	29 878 PLN
01.01.2019 - 31.12.2019			
opłaty z tytułu korzystania ze środowiska	452 PLN	20 323 PLN	34 062 PLN

3g. Odpady

Gospodarka odpadami wytwarzanymi przez Grupę prowadzona jest w oparciu o wymogi ustawy. Na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne poszczególne zakłady URSUS posiadają wymagane pozwolenia.

W strumieniu powstających odpadów można wyróżnić odpady komunalne, poprodukcyjne i poużytkowe.

Rodzaj i ilości wytwarzanych odpadów związane są funkcjonalnie z utrzymaniem działalności Grupy oraz poszczególnych procesów produkcyjnych.

Rodzaje i ilości odpadów wytworzonych w 2019 roku prezentuje poniższa tabela 7.

Tabela 7. Rodzaje i ilości odpadów wytworzonych w podziale na zakłady produkcyjne w 2019 r.

Lp.	Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Ilość odpadów w Mg		
			Zakład w Lublinie	Zakład w Dobrym Mieście	Zakład w Opalenicy
1	07 01 04*	Inne rozpuszczalniki organiczne, roztwory z przemysłu i ciecze macierzyste	-	-	4,415
2	08 01 11*	Odpady farb i lakierów zawierających rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne	-	26,342	
3	08 01 99	Inne niewymienione odpadu	-	-	3,67
4	10 01 01	Żużel	-	-	3,6
5	12 01 01	Odpady z toczenia i piłowania żelaza oraz jego stopów	-	149,37	308,47
7	12 01 09*	Odpadowe emulsje i roztwory z obróbki metali nie zawierające chlorowców	-	0,6	-
8	12 01 21	Zużyte materiały szlifierskie inne niż wymienione w 12 01 20	-	-	-
13	15 01 01	Opakowania z	9,367	3,3	-

		papieru i tektury			
14	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	9,34	2,9	0,69
15	15 01 03	Opakowanie z drewna	13,16	-	-
17	15 01 05	Opakowania wielomateriałowe	-	0,1	-
18	15 01 10*	Opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	4	1,945	-
19	15 02 02*	Sorbenty, materiały filtracyjne, tkaniny do wycierania i ubrania ochronne zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi	0,86	1,497	-
23	16 01 19	Tworzywa sztuczne	-	0,195	-
25	16 02 13*	Zużyte urządzenia zawierające niebezpieczne elementy (światłówki)	0,085	-	-
29	17 04 05	Żelazo i stal	62,138	-	9,58

Grupa posiada odpowiednie zaplecze techniczne i organizacyjne, umożliwiające czasowe magazynowanie odpadów. Miejsca ich magazynowania są oznaczone i jest prowadzona szczegółowa ewidencja odpadów. Okresowo odpady przekazywane są podmiotom posiadającym stosowne pozwolenia w zakresie gospodarowania odpadami.

W celu ograniczenia ilości powstających odpadów oraz minimalizacji ich negatywnego oddziaływania na środowiska Grupa URSUS stosuje m. in. następujące rozwiązania:

- odpady gromadzone są w sposób selektywny, umożliwiając ich odzysk lub ponowne wykorzystanie
- do produkcji wykorzystywane są materiały najwyższej jakości, o dłuższym okresie użytkowania
- realizowane są programy oszczędnościowe polegające na maksymalnym wykorzystaniu użytych materiałów.

3h. Aspekty klimatyczne

Kwestie klimatyczne uznawane są przez Spółkę za istotny czynnik kształtujący otoczenie biznesowe, w szczególności w perspektywie średnio- oraz długoterminowej. Powyższe dotyczy fizycznych aspektów związanych z prowadzeniem działalności jak również otoczeniem legislacyjnym, dostępnością źródeł finansowania, stosowanych oraz rozwijanych technologii oraz możliwych zmian w łańcuchu dostaw.

We wcześniejszych okresach sprawozdawczych zagadnienia klimatyczne nie były uwzględniane w procesie zarządczym tak w ramach Spółki jak i w łańcuchu wartości z udziałem spółek z Grupy URSUS.

Kwestie klimatyczne w procesie produkcyjnym od lat odgrywają bardzo ważną rolę dla Grupy URSUS. W ramach Grupy są produkowane autobusy elektryczne użytkowane przez przedsiębiorstwa komunikacyjne w wielu polskich miastach. Grupa stworzyła prototyp autobusu hybrydowego, w dniu dzisiejszym jeżdżącego po drogach Holandii, prototyp auta dostawczego elektrycznego do 3,5 t o nazwie ELVI. Jednakże wobec trudnej sytuacji Grupy Emitenta w 2019 roku rozwój tych produktów, w szczególności ze względu na utrudniony dostęp do zewnętrznego finansowania, został wstrzymany.

Podstawowa działalność operacyjna Grupy URSUS tj. działalność produkcyjna dotycząca ciągników, maszyn rolniczych oraz autobusów/trolejbusów może wpływać na otoczenie klimatyczne w sposób wynikający ze specyfiki branży czy też oferty produktowej.

Identyfikowany jest wpływ Grupy URSUS na obszar klimatyczny w następujących zakresach:

- bezpośredni wpływ na emisję gazów cieplarnianych pochodzących z bezpośredniego zużycia paliw,
- wpływ pośredni związany ze zużyciem zakupionej energii elektrycznej i ciepłej,
- wpływ pośredni związany z działalnością produkcyjną i logistyczną w ramach łańcucha dostaw,
- wpływ pośredni związany z produkcją pojazdów, ciągników oraz maszyn charakteryzujących się coraz korzystniejszymi parametrami emisyjności.

Jednocześnie kwestie klimatyczne mają (lub mogą mieć w przyszłości) wpływ na działalność Grupy URSUS w następujących obszarach:

- zmiany legislacyjne nakładające zobowiązanie do ponoszenia nakładów inwestycyjnych ograniczających energochłonność poszczególnych procesów operacyjnych, w tym produkcyjnych;
- możliwość uzyskania wsparcia (np. w formie dofinansowania) na realizację i rozwój projektów związanych z ograniczeniem emisyjności pojazdów dedykowanych transportowi publicznemu oraz rolnictwu,
- możliwość wystąpienia lokalnych, gwałtownych zjawisk pogodowych, które mogą wpływać na fizyczne zniszczenie na obszarze poszczególnych zakładów oraz zakłócenia w łańcuchu dostaw,
- zmiany wpływające na czynniki popytowe oraz kształtujące ofertę produktową związane z dążeniem do ograniczenia emisyjności pojazdów mechanicznych, w tym pojazdów transportu publicznego,

- dostępność oraz potencjalny wzrost cen półproduktów i surowców produkcyjnych,
- potencjalnie wyższe składki ubezpieczeniowe związane z fizycznym uszkodzeniem aktywów oraz dostępnością produktów bankowych dedykowanych energooszczędnym inicjatywom.

W ocenie Emitenta aktywa Grupy URSUS nie są szczególnie narażone na występowanie ryzyka związanego z czynnikami klimatycznymi.

4. OBSZAR SPOŁECZNY I PRACOWNICZY

4a. Kwestie pracownicze

Grupa URSUS prowadzi działalność uwzględniającą wszelkie aspekty społecznej odpowiedzialności pracowników. W ramach tej zasady są przestrzegane prawa pracownika wynikające z praw ogólnych i przepisów prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy, i stanowią one jedną z podstawowych zasad kierowania Spółką i jej bieżącego zarządzania.

Polityka personalna URSUS S.A. ma wielowymiarowy charakter. Składają się na nią regulacje wewnętrzne w formie regulaminów i polityk. URSUS S.A. kojarzony jest z silną rozpoznawalną marką i niezawodnością. Ugruntowanie pozycji pracodawcy na rynku dokonuje się poprzez wdrożoną strategię zarządu, polegającą na zatrudnianiu pracowników wyłącznie w ramach umów o pracę na czas nieokreślony i określony- w tym również na okres próbny. URSUS S.A. jest jedynym producentem w swoim sektorze, który nie praktykuje tzw. „śmieciówek”. Liczba umów cywilnoprawnych nie jest istotna z punktu widzenia skali zatrudnienia.

W ramach spółek z Grupy Emitenta nie funkcjonują związki zawodowe. W 2019 roku nie wystąpiły spory zbiorowe/akcje strajkowe z udziałem pracowników spółek z Grupy.

Regulamin pracy

Regulamin określa organizację i porządek pracy oraz prawa i obowiązki pracowników i pracodawcy. Obowiązuje wszystkich pracowników, bez względu na zajmowane stanowisko i wymiar czasu pracy, stanowiąc podstawowy niezależny dokument zarządzania zasobami ludzkimi. Zakres regulaminu pracy obejmuje m.in.: podstawowe obowiązki pracownika i pracodawcy, czas i organizację pracy, urlopy, zwolnienia, ochronę pracy kobiet i bezpieczeństwo i higienę pracy.

Regulamin wynagradzania

Regulamin ustala warunki wynagradzania za pracę oraz zasady przyznawania innych świadczeń związanych z wykonywaniem pracy przez osoby zatrudnione w URSUS S.A. Zgodnie z jego zasadami pracownikom przysługuje wynagrodzenie odpowiednie do rodzaju wykonywanej pracy i posiadanych kwalifikacji.

Regulamin przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji

Dokument określa zasady przeciwdziałania zachowaniom noszącym znamiona mobbingu i dyskryminacji oraz tryb postępowania antymobbingowego i antydyskryminacyjnego. Regulamin ma na celu w szczególności przeciwdziałanie mobbingowi i dyskryminacji

w miejscu pracy, podejmowanie działań interwencyjnych w przypadku stwierdzenia działań mobbingowych i dyskryminacyjnych, wyciąganie konsekwencji wobec osób będących sprawcami mobbingu lub dyskryminacji, wspieranie i promowanie działań mających na celu budowanie i umacnianie pozytywnych relacji interpersonalnych pomiędzy pracownikami.

Przeciętne zatrudnienie w Grupie Kapitałowej URSUS w roku 2019 wynosiło 535 osób, w tym w spółce URSUS S.A.- 406 osób, w URSUS BUS S.A.- 86 osób, zaś w URSUS Dystrybucja Sp. z o.o. – 49 osób.

W trakcie 2019 roku nastąpiło istotne zmniejszenie zatrudnienia w ramach Grupy Kapitałowej URSUS co związane było z sytuacją w URSUS BUS S.A.. Po zakończeniu okresu sprawozdawczego miało miejsce kolejne istotne zmniejszenie liczby zatrudnionych osób, co związane było z kolei ze sprzedażą Dywizji w Opalenicy w której zatrudnianych było 77 osób.

Tabela 8. Liczba pracowników Grupy Kapitałowej URSUS w podziale na wymiar czasu zatrudnienia (stan na dzień 31.12.2019 r.)

Osoby zatrudnione na pełny etat	Osoby zatrudnione na niepełny etat
435	4

Tabela 9. Liczba pracowników URSUS S.A. w podziale na wymiar czasu zatrudnienia (stan na dzień 31.12.2019 r.)

Osoby zatrudnione na pełny etat	Osoby zatrudnione na niepełny etat
392	4

Tabela 10. Liczba pracowników Grupy Kapitałowej URSUS w podziale ze względu na płeć (stan na dzień 31.12.2019 r.)

Kobiety	Mężczyźni
68	371

Tabela 11. Liczba pracowników URSUS S.A. w podziale ze względu na płeć (stan na dzień 31.12.2019 r.)

Kobiety	Mężczyźni
56	340

W 2019 roku na członków zarządu spółki zależnej URSUS BUS S.A. zostały kilkakrotnie nałożone przez Państwową Inspekcję Pracy mandaty karne przy czym ich łączna kwota nie stanowi kwoty istotnej.

W 2019 roku łącznie spółki z Grupy zapłaciły ok. 0,39 mln zł składek PFRON.

W żadnej ze spółek z Grupy nie funkcjonuje rada pracowników.

4b. Rozwój i edukacja

Bieżąca sytuacja finansowa oraz operacyjna Grupy URSUS w sposób istotny wpływa na optymalne zarządzanie zasobami ludzkimi oraz ogranicza dostępność narzędzi służących wspieraniu pracowników oraz rozwijaniu relacji w tym obszarze.

Niemniej priorytetem pozostaje zapewnienie satysfakcjonujących obie strony relacji z pracownikami. W tym aspekcie URSUS S.A. sygnuje hasło „Solidny Partner”, które odzwierciedla podstawową ideę, jaką Spółka kieruje się zarówno w swojej działalności produkcyjnej, jak i w polityce zarządzania zasobami organizacji. Synonimy

niezawodności- czyli trwałość marki i wysoka jakość produktów przekładają się na możliwość polegania zarówno na załodze organizacji jak i na jej kompetencjach.

Poprzez kulturę solidności i bezpieczeństwa, URSUS S.A. podkreśla wagę zapobiegania negatywnym skutkom wydarzeń, świadomości ryzyka, nieustannego rozwoju i zapewnienia zgodności z wewnętrznymi procedurami w odniesieniu do zasobów ludzkich Spółki. W ten sposób polityka personalna determinuje pozyskiwanie, utrzymanie i rozwój odpowiednich ludzi, którzy poza umiejętnościami zawodowymi, posiadają też szczególne kompetencje i orientację na cel. Spółka dba o rozwój umiejętności pracowników, dla zagwarantowania wysokiego poziomu ich motywacji i skuteczności. Celem polityki personalnej jest pozyskanie wyszkolonej kadry, analizowanie mocnych i słabych stron w zestawieniu z wymogami organizacji oraz inwestowanie w nowoczesne systemy zarządzania talentami.

Solidność w ujęciu odpowiedzialności za rozwój załogi dzieli się pomiędzy trzech partnerów: pracownika, jego przełożonego i HR. W tym celu stosowane są w organizacji różne działania rozwojowe, szkolenia stanowiskowe, szkolenia wewnętrzne, rotacje stanowisk, zarządzanie wynikami pracy, zarządzania przez cele czy delegowanie do projektów w ramach zespołów roboczych. Ogół tych procesów pozwala rozwijać potencjał pracowników, budować efektywną komunikację i osiągać zamierzone cele biznesowe Spółki.

Ocena pracownicza

W 2017 r. Spółka rozpoczęła proces wdrażający regularne i bieżące rozmowy rozwojowe jako formy udzielania pracownikom informacji zwrotnej na temat ich pracy, w aspekcie oczekiwań i realizacji celów, wyznaczania celów i kierunków rozwoju.

4c. Bezpieczeństwo i higiena pracy

Do podstawowych zasad zarządzania obszarem pracowniczym w Grupie URSUS należy zapewnienie pracownikom bezpiecznego i higienicznego środowiska i warunków pracy, m. in. poprzez podejmowanie działań na rzecz stałej poprawy poziomu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach, jak również zapewnienie odpowiednich szkoleń istotnych dla działalności spółki, zajmowanego stanowiska oraz rozwoju osobistego pracownika.

Odpowiedzialność za realizację procedur związanych z bezpieczeństwem stanowi jeden z obszarów kompetencyjnych Zarządu, Dyrektorów Pionów oraz wszystkich pracowników Grupy. Odpowiednie komórki organizacyjne Pionu Organizacji i Zarządzania odpowiadają za wdrożenie szczegółowych procedur bezpieczeństwa oraz bieżące monitorowanie i raportowanie wypadków oraz zdarzeń.

Pracownicy spółek Grupy URSUS przed dopuszczeniem do pracy odbywają obowiązkowe szkolenia wstępne z zakresu BHP, które są okresowo powtarzane. Każdy pracownik jest zapoznawany z instrukcją bezpieczeństwa pożarowego oraz oceną ryzyka zawodowego na jego stanowisku pracy.

W roku 2019 doszło do 13 wypadków przy pracy, z których wszystkie zaklasyfikowano jako wypadki lekkie, powodujących tymczasową niezdolność do pracy (Opalenica - 10 wypadków, Dobrze Miasto - 2 wypadki, Lublin 1 wypadek). Nie doszło w tym czasie do wypadków ciężkich ani śmiertelnych.

Mimo dużego wolumenu produkcji, obecnie stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe w URSUS S.A. wynosi 1,47%- zmniejszenie składki nastąpiło dzięki zwiększonym wysiłkom pracodawcy w zagwarantowanie bezpiecznych warunków pracy i poprawę infrastruktury.

W 2019 roku nie stwierdzono chorób zawodowych. W 2019 roku nie byli identyfikowani pracownicy w warunkach przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) lub najwyższych dopuszczalnych natężeń (NDN).

4d. Bezpieczeństwo produktów i konsumentów

Spółka URSUS S.A. od 2000 r. prowadzi swoją działalność w oparciu o międzynarodowy standard zarządzania jakością według normy ISO 9001. W ramach powyższych wymagań URSUS stosuje szereg procedur w celu zapewnienia zgodności produkcji wyrobów i usług, w tym kładzie bardzo duży nacisk na przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas obsługi naszych wyrobów. Jest to jedno z podstawowych wymagań, jakie Spółka stawia podczas opracowywania i tworzenia nowych wyrobów, ich testowania oraz walidowania przed wprowadzeniem ich do produkcji seryjnej. Przed wprowadzeniem maszyny do obrotu lub przekazaniem jej bezpośrednio do użytkownika producent zobowiązany jest do zapewnienia i udokumentowania spełnienia wszystkich dotyczących jej przepisów. Opracowywanie zasad bezpieczeństwa odbywa się już na etapie projektowania wyrobu na poszczególnych etapach jego tworzenia. Jest to ściśle określona ścieżka postępowania w celu wyeliminowania ryzyka we wczesnej fazie powstawania produktu. Wszelkie szczegółowe zapisy i określone wygania są formułowane w wymaganych dokumentach, takich jak np. Instrukcja obsługi wyrobu, zawierająca wszelkie zapisy mające wpływ na bezpieczną obsługę oraz eksploatację wyrobów. URSUS przeprowadza ocenę ryzyka, analizę zagrożeń i ocenę zgodności.

Potwierdzeniem wykonanych działań i przeprowadzonych operacji są zapisy z pomiarów i przeprowadzonych operacji, które w sposób szczegółowy są opisane w Procedurach Jakości, takich jak np. „Projektowania wyrobu”, „Kontrola i badania”, „Sterowanie procesem produkcji”, „Postępowanie z wyrobem nie spełniającym wymagań”, „Szkolenia”, czy „Działania serwisowe”.

Od lat stosowana jest praktyka polegająca na przeszkoleniu przez Serwis techniczny operatorów pras zwijających, w celu zapoznania ich z bezpieczną obsługą maszyny.

Działalności Grupy przyświeca zasada eliminowania ryzyka we wczesnej fazie projektowania wyrobu, jak i poszczególnych etapach jego wytwarzania oraz eksploatacji. Działania prewencyjne stosowane od wielu lat przynoszą oczekiwane korzyści oraz przyczyniają się do bezpieczeństwa ich użytkowania i eksploatacji. URSUS korzysta również z pomocy wyspecjalizowanych ośrodków badawczych, do których kieruje swoje wyroby w celu ich przetestowania (przed etapem wprowadzenia ich do produkcji seryjnej) oraz poddania badaniom potwierdzającym spełnienie wymagań określonych dyrektyw na poziomie prawa europejskiego, w tym grupy szczegółowych norm zharmonizowanych dla zapewnienia bezpieczeństwa.

Wszystkie wyroby URSUS spełniają wymagania Dyrektywy 2006/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie maszyn (Dz. Urz. UE L157 z 09.06.2006, str.24-86) i Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 października

2008 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn (Dz. U. Nr 199, poz. 1228), które określają odpowiedzialność producentów maszyn w zapewnieniu ich zgodności z zasadniczymi wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

W 2019 roku nie zostały zidentyfikowane przypadki naruszenia procedur dotyczących bezpieczeństwa procedur i usług jak również nie zostały zidentyfikowane przypadki niezgodności związane z niewłaściwym oznakowaniem produktów.

4e. Zarządzanie różnorodnością

Grupa Kapitałowa URSUS nie posiada sformalizowanej polityki różnorodności, jednak w ramach prowadzonej działalności spółki wchodzące w skład Grupy stosują jasne zasady zatrudnienia i awansu zawodowego oraz dążą do zapewnienia różnorodności w zakresie płci, wieku, kierunku wykształcenia i doświadczenia zawodowego wobec wszystkich pracowników, w szczególności w odniesieniu do kadr zarządzających. Kluczową zasadą Grupy jest stosowanie przejrzystych kryteriów w relacjach z pracownikami, opartych na ich doświadczeniu, wynikach pracy, potencjale i wartościach wyznawanych przez Grupę.

4f. Kwestie społeczne

Grupa URSUS w sposób strategiczny i długofalowy traktuje kwestie dotyczące współpracy z otoczeniem i społecznością lokalną. Jednakże ze względu na obecną sytuację Emitenta działania w tym zakresie nie mogą być prowadzone na oczekiwanym poziomie. Wraz z poprawą sytuacji Emitenta wzrośnie jego aktywność także w tym obszarze.

W 2019 roku wartość pomocy de minimis otrzymanej przez spółki z Grupy Kapitałowej Emitenta wyniosła ok. 58,8 tys. zł w ujęciu brutto.

4g. Poszanowanie praw człowieka i przeciwdziałanie korupcji

Grupa URSUS deklaruje poszanowanie praw człowieka we wszystkich obszarach jej działalności. Grupa dokłada wszelkich starań, by szanować i propagować prawa człowieka w relacjach z pracownikami, podwykonawcami, dostawcami, klientami i innymi kontrahentami.

Spółki Grupy URSUS dążą do utrwalania wśród swoich pracowników zasad postępowania, które umacniają w nich świadomość praw człowieka, ich poszanowanie oraz ochronę w miejscu pracy oraz w społecznościach lokalnych, na które działalność Grupy ma bezpośredni wpływ.

W 2019 roku nie zostały zidentyfikowane przypadki naruszenia praw człowieka, molestowania, dyskryminacji lub mobbingu, jak również incydenty związane z pracą przymusową lub pracą dzieci.

Grupa URSUS aktualnie nie posiada sformalizowanej polityki przeciwdziałania korupcji, ale w opracowywanym kodeksie etycznym zostaną zawarte zasady postępowania mające na celu obniżenie ryzyka korupcji i łapownictwa oraz kwestie regulujące zarządzanie konfliktem interesów. W 2019 roku nie zostały zidentyfikowane incydenty korupcyjne.

W 2019 roku nie wystąpiła sytuacja w której nastąpiły wyciek lub nieuprawnione wykorzystanie danych osobowych klientów lub pracowników Grupy Kapitałowej Emitenta jak również nie były prowadzone postępowania administracyjne w tym obszarze.

5. KLUCZOWE NIEFINANSOWE WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI

Zarząd URSUS S.A. określił listę kluczowych niefinansowych wskaźników wyników, które są monitorowane i będą raportowane w ramach sprawozdawczości niefinansowej i które wykorzystywane są przez Zarząd do podejmowania decyzji strategicznych i operacyjnych.

Wyboru wskaźników dokonano na podstawie oceny obecnie stosowanym mierników efektywności oraz przeprowadzanych konsultacji wewnątrz Grupy.

Grupa i spółki podjęły decyzję, iż badanie istotności wskaźników będą powtarzane w cyklu dwuletnim w celu ich weryfikacji i zapewnienia, aby ich dobór odpowiadał kryterium istotności.

Kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności:

Wskaźnik % udziału ciągników i przyczep w rejestracjach ogółem na podstawie danych publikowanych przez CEPiK (Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców) w zakresie zarejestrowanych nowych ciągników rolniczych i przyczep na rynku krajowym.

Udział ciągników Ursus w rejestracji ciągników rolniczych ogółem na rynku krajowym;
W roku 2019 zarejestrowano 8 672 ciągników rolniczych we wszystkich przedziałach mocy, z czego 205 ciągników Ursus, co stanowiło 2,36 % udział w rejestracjach,
W roku 2018 zarejestrowano 8 860 ciągników rolniczych we wszystkich przedziałach mocy, z czego 354 ciągników Ursus co stanowiło 4 % udział w rejestracjach.

Udział ciągników Ursus w grupie ciągników o mocy silnika 50 – 130 KM wyglądał następująco:

W roku 2019 zarejestrowano 4 867 ciągników, z czego 131 ciągników Ursus, co stanowiło 2,69 % udział w rejestracjach,
W roku 2018 zarejestrowano 5 714 ciągników, z czego 298 ciągników Ursus, co stanowiło 5,21 % udział w rejestracjach

Udział rejestracji przyczep marki URSUS w ich ogólnej liczbie rejestracji w Polsce:

W roku 2019 zarejestrowano 5 005 przyczep rolniczych we wszystkich przedziałach ładowności, z czego 17 przyczep URSUS, co stanowiło 0,34% udział w rejestracjach,
W roku 2018 zarejestrowano 4 973 przyczep rolniczych we wszystkich przedziałach ładowności, z czego 83 przyczep Ursus, co stanowiło 1,67% udział w rejestracjach.

Dobre Miasto, 26 czerwca 2020 r.